
Nieszawa Kolonia, st. 5, gm. Józefów nad Wisłą, woj. lubelskie, AZP 82-74/9

Informator Archeologiczny : badania 32, 141-142

1998

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ilość przepalonych kamieni o kilkunastocentymetrowej średnicy, ponad 100 fragmentów ceramiki, drobne fragmenty polepy oraz węgli drzewnych.

W materiale ceramicznym było kilkanaście drobnych fragmentów z ornamentem w postaci dookolnych żłobków, jeden fragment z ornamentem odcisków paznokciowych na załomie brzuśca, kilka wylewów silnie wywiniętych na zewnątrz oraz fragmenty naczyń z cylindryczną szyjką. Analogiczne formy naczyń znaleziono na pobliskim stanowisku Szestno - Czarny Las w warstwie datowanej na X-XI w. (W. Wróblewski, informacja ustna). W warstwie spągowej obiektu zarysował się kolejny obiekt (nr 18), w który został wkopany opisywany ob. 4.

W części szczytowej badanego wzgórza natrafiono na skupisko obiektów. Największy usytuowany centralnie (ob. 10) zarysował się jako koliste zaciemnienie o średnicy około 120 cm., wokół niego występowało 11 niewielkich zaciemnień, najprawdopodobniej dołków posłupowych. W części spągowej centralnie umieszczonej jamy zaobserwowano wyraźną czarną warstwę węgli drzewnych (niekiedy sporej wielkości) - być może była to pozostałość jakiejś drewnianej bądź wiklinowej konstrukcji. Analogiczny do niego był obiekt 18. Wypełnisko obydwu obiektów stanowiła ciemnoszara ziemia z fragmentami ceramiki, polepy, węgli drzewnych oraz bardzo słabo zachowanych kości zwierzęcych - ciemniejszą warstwę z węglami drzewnymi, być może ślad konstrukcji drewnianej bądź wiklinowej.

W wykopie VIII, zlokalizowanym u południowego podnóża wzniesienia w warstwie spływowej znaleziono połówkę dirhema wybitego około 765/66 - 807/8 r. n.e. - w mennicy Madinat as-Salam.

Osada w Muntowie jest stanowiskiem przynajmniej dwufazowym (okres wpływów rzymskich i wczesnego średniowiecza). Jak do tej pory nie znaleziono materiałów, które można by datować na okres wędrówek ludów, który wypełniłby lukę między rzymską i średniowieczną fazą użytkowania stanowiska.

Badania będą kontynuowane.

NIESZAWA KOLONIA, st. 5, gm. Józefów nad Wisłą, woj. lubelskie, AZP 82-74/9

- ślady osadnictwa kultury łużyckiej
- osada kultury przeworskiej (okres wpływów rzymskich, fazy B₂/C₁- C_{1a})

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w dniach od 22 lipca do 18 sierpnia przez mgr Martę Stasiak-Cyran (Muzeum Lubelskie w Lublinie). Finansowane przez PSOZ. Czwarty sezon badań. Przebadano powierzchnię 200 m².

W sezonie 1998 kontynuowano rozpoznanie osady w kierunku zachodnim. W wyniku odsłonięcia 200 m powierzchni stanowiska odkryto 16 obiektów archeologicznych, w tym 4 o konstrukcjach słupowych. Wydobyto łącznie 7551 fragmentów naczyń glinianych, 796 kości zwierzęcych, 451 fragmentów polepy. W tej liczbie ceramika charakterystyczna stanowi 17%.

Stanowisko w Nieszawie Kolonii jest jednowarstwowe i reprezentuje kulturę przeworską. W materiale ceramicznym znalazło się jedynie kilka fragmentów naczyń kultury łużyckiej oraz nowożytnych. Warstwa kulturowa zalegająca pod ziemią orną na głębokości 18-20 cm miała miąższość od 15 do 30 cm.

Wyróżnione obiekty to w większości jamy, które pełniły prawdopodobnie jakieś funkcje gospodarcze. Cechą wspólną części z nich było występowanie dużej ilości polepy i kości zwierzęcych. Pozostałe charakteryzowały się nieregularnymi w planie i profilu zarysami i zawierały niewielkie ilości materiału zabytkowego, głównie ceramicznego.

Odkryto 2 paleniska należące do typu palenisk otwartych z obstawą kamienną. Zbudowane były z pojedynczej warstwy kamieni odsłoniętej na głębokości 20 cm oraz, poniżej, około 30 centymetrowej warstwy nasyconej drobnymi węgielkami i popiołem.

W czterech przypadkach zarejestrowano ślady konstrukcji słupowych (obiekty 42, 43, 48 i 51). Najciekawszym pod względem konstrukcji oraz treści kulturowej jest obiekt 51. W zarysie posiadał regularny prostokątny kształt, o zaokrąglonych narożnikach. Jego wymiary to: ok. 3,6 m x 8,6 m, co daje powierzchnię prawie 31 m. Obiekt zorientowany został na osi północ-południe. Profil obiektu

wskazuje na jego dwuczłonowość. Płaskie dno w części północnej sięgało 90 cm od poziomu odkrycia, w części południowej - 70 cm. Zarejestrowano łącznie 13 dołków posłupowych o średnicach średnio 30 cm. Obiekt ten dostarczył najwięcej zabytków pozaceramicznych - 14 sztuk.

Osada w Nieszawie Kolonii jest obecnie najlepiej rozpoznanym stanowiskiem typu osadniczego ze starszego okresu rzymskiego na Lubelszczyźnie i pierwszym w regionie stanowiskiem dostarczającym danych na temat budownictwa mieszkalnego ludności kultury przeworskiej.

Materiały i dokumentacja znajdują się w Muzeum Lubelskim w Lublinie.

Wyniki badań zostaną opublikowane w „Archeologii Polski Środkowowschodniej”, t. 4.

Badania będą kontynuowane.

Nowy Dworek, st. 7, gm. Świebodzin, woj. zielonogórskie, AZP 53-14/7 - patrz: wczesne średniowiecze

ODRY, st. 1, gm. Czersk, woj. bydgoskie, AZP 21-38/1

- cmentarzysko płaskie i kurhanowe z kręgami kamiennymi kultury wielbarskiej

Badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez dr. hab. Tadeusza Grabarczyka (Instytut Archeologii Uniwersytetu Łódzkiego). Finansowane przez Uniwersytet Łódzki. Dwudziesty dziewiąty sezon badań.

Prowadzono prace wykopaliskowe w północno-wschodniej części cmentarzyska. Wykop o powierzchni 78 m² został usytuowany w bezpośrednim sąsiedztwie odcinków badanych w 1997 r. Odkryto w jego obrębie dwa pochówki szkieletowe (nr 577-578), z których w jednym znaleziono dużą kolię paciorków szklanych i bursztynowych z brązową sprzączką AD 17. Analiza paciorków pozwala datować pochówek na stadium C_{1b}.

Kolejny wykop zlokalizowany był w odległości 60 metrów na wschód od granicy rezerwatu „Kręgi kamienne”. Znajdowała się tam przewrócona duża stela kamienna. Wytyczono wykop o powierzchni 15 m² i tuż na południe od steli ukazał się zarys jamy grobu szkieletowego, którego po pewnych wahaniach oznaczono jako kolejny, nr 579. Jama była przecięta wkopem rabunkowym, całą pewnością nie był współczesny, nie sięgał on jednak dna jamy, która zniknęła na głębokości 167 cm od powierzchni. Jedynym wyposażeniem grobu były 4 zęby. Dzięki temu znalezisku osiągnięto perspektywę znacznego wydłużenia prac na cmentarzysku.

Materiały znajdują się w Instytucie Archeologii Uniwersytetu Łódzkiego zaś dokumentacja tamże oraz w oddziale bydgoskim Państwowej Służby Ochrony Zabytków.

Badania będą kontynuowane.

Ojców - Jaskinia Łokietka, gm. Skała, woj. krakowskie, AZP 99-55/22 - patrz: paleolit

OLSZA, st. 10 (Gaz 350), gm. Mogilno, woj. bydgoskie

- ślady osadnictwa kultury pucharów lejkowatych (neolit)
- ślady osadnictwa kultury amfor kulistych (neolit)
- ślady osadnictwa z wczesnej epoki brązu (I okres)
- cmentarzysko kultury wielbarskiej (okres wpływów rzymskich)
- osada wczesnośredniowieczna (faza D)

Badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez mgr. Ryszarda Kirkowskiego, mgr. Monikę Kwiatkowską i mgr. Edytę Mrowiec (Polska Akademia Nauk, Instytut Archeologii i Etnologii, Oddział w Poznaniu, Zespół ds. Ratownictwa Archeologicznego). Koordynacja prac doc. dr. hab. Lech Czerniak (autor sprawozdania). Ratownicze badania archeologiczne na trasie gazociągu tranzytowego Jamał – Europa zach. Finansowane przez EuRoPol GAZ S.A.